

1 Les 1: Algemene inleiding

Tijdsverantwoording, lesverloop, werkvormen

10 min.	<p>Introductie</p> <p>Kort aan de leerlingen uitleggen dat wordt gestart met het project <i>Met je kop in de krant</i>.</p> <p>De eerste les wordt gestart met het lied van Ali B. Lied van Ali B: http://www.youtube.com/watch?v=STctlydvYsc Ali B. - De journalist</p> <p>De docent voert een gesprek met de leerlingen en stuurt het gesprek aan, zodat het onderwerp uitkomt bij de krant (media). Op het bord wordt een mindmap gemaakt over nieuws en de krant.</p>	Onderwijsleer- gesprek ter activering van de leerling
30 min.	<p>Kern</p> <p>Theorie</p> <p>De docent vertelt iets over de geschiedenis van de krant. Tijdens het luisteren moeten de leerlingen aantekeningen maken. De docent laat de leerlingen een aantal dagbladen zien.</p> <p>De leerlingen kijken naar een filmpje over de krant. Tijdens het kijken moeten de leerlingen aantekeningen maken.</p> <p>Hoe maak ik een krant? http://www.youtube.com/watch?v=xkNiTQMKqSA&feature=related</p> <p>Het filmpje wordt kort besproken.</p>	Luisteren en leren Aantekeningen maken
10 min.	<p>Slot</p> <p>Uitleg van het huiswerk. (Dit wordt tijdens de volgende les in de groepjes besproken.) De docent maakt samen met de leerlingen groepjes voor het samenwerken. De docent licht het logboek toe.</p>	Luisteren Afspraken maken

Benodigd materiaal

Handleiding docent

Digitaal schoolbord of cd-speler voor het lied van Ali B.

Voor het filmpje: digitaal schoolbord of een aantal computers met koptelefoon

Werkbladen

Recente dagbladen/kranten

Nieuwsbladen speciaal voor de jeugd (*Kidsweek*)

Pen en papier

Thuis:

Dagbladen

Computer met internet

Handleiding docent

Toelichting introductiefase

- De leerlingen luisteren naar het lied van Ali B. - De journalist (drie minuten). Het lied geeft een kritische kijk op de journalistiek. Heeft de school geen digibord, zorg dan voor een cd-speler. (Dit kan ook aan een leerling worden gevraagd.)
- Na het lied maakt de docent een woordspin op het bord. De leerlingen vullen gezamenlijk met de docent hun woordspin in. (werkblad 1)
- Vragen die gesteld kunnen worden tijdens het gesprek:
 - * Wat is een journalist en wat doet hij?
 - * Hoe komt een journalist aan het nieuws?
 - * Waar vinden wij de berichten van journalisten terug? (Het gesprek moet richting de krant gaan.)
 - * Wat wil de journalist met deze berichten bereiken?
 - * Wat vinden de leerlingen van die berichten?

Toelichting kernfase

- Tijdens deze fase zijn de leerlingen verplicht aantekeningen te maken. Deze hebben zij nodig om hun vragen te beantwoorden.
- De docent vertelt over de geschiedenis van de krant/dagbladen. Het is niet de bedoeling dat het verhaal letterlijk wordt voorgelezen - het moet worden verteld.

Achtergrondinformatie

De eerste kranten

Voordat er kranten waren, werd het nieuws **mondeling verspreid** in koffiehuizen in haven- en handelssteden of door middel van brieven van kooplieden en diplomaten.

In de **Romeinse tijd** werd het nieuws bekend gemaakt op grote, met gips bestreken borden, die op belangrijke plaatsen in Rome werden opgehangen: de acta diurna.

In de **middeleeuwen** werden de rapporten met boodschappen en mededelingen met de hand geschreven. Deze waren bestemd voor de lokale machthebbers in het grote Romeinse rijk.

In de zestiende eeuw circuleerden in Venetië handgeschreven verslagen. Hierin stond nieuws dat kooplieden uit alle windstreken meebrachten.

De eerste kranten zijn dus niet uit het niets ontstaan. De oudste krant ter wereld, een **Duitse naamloze krant, stamt uit 1609**. Het verschijnen van de kranten viel samen met de periode die in Nederland 'de Gouden eeuw' wordt genoemd. Amsterdam was toen het belangrijkste handelscentrum in Nederland.

In de zeventiende eeuw was het gemiddelde nieuws dat werd gepubliceerd twee à drie weken oud. Binnenlands nieuws kon vaak al na een dag worden gepubliceerd.

Kranten in Nederland

In het midden van de negentiende eeuw begon de bloeitijd van de Nederlandse Dagbladpers (NDP). Dit kwam doordat de belasting op papier en advertenties was afgeschaft (1869).

Voorts werd de vrijheid van meningsuiting erkend, de drukpers werd in de Grondwet verankerd (1848), de bevolking nam in aantal toe, een steeds groter deel van de bevolking kon lezen en schrijven en had geld om een krant te kopen en de druktechnieken werden door toenemende mechanisering verbeterd (stoommachine, dieselmotor, elektromotor), waardoor de productie van de kranten steeg.

In de twintigste eeuw ontstond een grote verandering in de kranten. In het verleden bepaalden de politieke partijen en de kerken hoe de kranten eruit moesten zien (**verzuijing**). In de jaren zestig kwam daar verandering in. De **ontzuijing** in de jaren zestig heeft grote veranderingen teweeggebracht in de dagbladwereld. In enkele dagbladen is de ontzuijing tot op heden nauwelijks of niet van invloed geweest (Trouw).

Dagbladen in Nederland

Nederland kent zes landelijke betaalde ochtendbladen: **De Telegraaf, de Volkskrant, Algemeen Dagblad, Trouw, Nederlands Dagblad en nrc-next** (verschijnt alleen op weekdagen). Daarnaast zijn er drie landelijke avondbladen **Het Parool, NRC Handelsblad en het Reformatorisch Dagblad**. Verder zijn er ook regionale en plaatselijke kranten. Er zijn drie landelijke gratis kranten: **Metro, Spits en De Pers**.

Een groot deel van de Nederlandse bevolking, ouder dan dertien, leest dagelijks een krant. **De Telegraaf** is de meest gelezen krant, gevolgd door het Algemeen Dagblad. De Gelderlander is de meest gelezen regionale krant. **Metro** wordt van alle gratis kranten dagelijks het meest gelezen.

- **De leerlingen bekijken het filmpje: *Hoe maak ik een krant?*** (vijf minuten)

Met de aantekeningen kunnen zij de vragen op het vragenblad beantwoorden. Dit is huiswerk. De link van het filmpje staat ook op het antwoordenblad.

<http://www.youtube.com/watch?v=xkNiTQMkqSA&feature>

- Het filmpje wordt kort besproken.

Toelichting evaluatiefase

- **Uitleg huiswerk:** zie werkblad 3
- Bij de grote verwerkingsopdrachten en huiswerkopdrachten wordt gewerkt met een **door de docent vastgestelde groepsindeling**.
- Bij het maken van de indeling heeft de docent gestreefd naar een evenwichtige verdeling: jongen/meisje, druk/rustig, taalvaardig/dyslectisch, faalangstig/zelfbewust enzovoorts. Om ervoor te zorgen dat in gemengde groepen minimaal twee leerlingen van hetzelfde geslacht zitten, is gekozen voor het werken in vier- of vijftallen.
- Gedurende het gehele project zal een **logboek** worden gebruikt. De docent licht dit toe:

Logboek

Bij dit project is het van belang bij te houden:

- wat elk groepslid in de afgelopen les heeft gedaan;
- wat de groep in de volgende les gaat doen;
- wat de groep aan het begin van de volgende les af moet hebben;
- wat elk groepslid moet voorbereiden voor de volgende les.

Het spreekt voor zich dat het de bedoeling is dat elk groepslid ongeveer evenveel doet. In het logboek staat wie wat moet doen.

Uit het logboek zal ook blijken of de groepsleden zich aan de gemaakte afspraken houden.

- **Extra opdracht voor thuis:** de leerlingen moeten de aankomende weken het nieuws volgen. Zij moeten de volgende les een krantenartikel dat zij gelezen hebben mee naar school nemen. (Geen sportbericht.) De artikelen worden op een prikbord opgehangen. Zie werkblad 4.

De docent geeft de leerlingen het huiswerk mee.

Antwoorden op huiswerkvragen

1. Wat is nieuws?

De belangrijkste gebeurtenissen van dat moment.

2. Wat is een artikel?

Stukjes tekst met informatie die je moet weten over een gebeurtenis.

3. Wat kun je vertellen over de artikelen in een krant?

Het kunnen onverwachte gebeurtenissen zijn, maar ook gebeurtenissen die van tevoren zijn aangekondigd. Bijvoorbeeld: sportwedstrijden, popconcerten.

4. In het filmpje zijn drie personen aan het woord. Zij hebben alle drie verschillende functies bij de Volkskrant. Schrijf de drie functies op en ook wat zo'n functie inhoudt.

1. Journalist: zorgt voor de berichten die in de krant staan.
2. Chef nieuwsbericht: bepaalt wat in de krant komt te staan. Controleert of het geheel er goed uitziet.
3. Corrector: haalt de taal, stijl en feitelijke fouten eruit.

5. Er komen ook andere mensen in het filmpje voor die niet aan het woord komen. Wat is de functie van deze mensen bij de Volkskrant?

1. De drukker: druk de krant af.
2. De dame achter de pc. Zij zorgt samen met de chef nieuwsbericht voor de lay-out van de krant.

6. Een krant is verdeeld in verschillende onderdelen: de katernen. Elk katern bestaat uit een aantal pagina's. In het filmpje worden enkele katernen genoemd. Schrijf zoveel mogelijk katernen op die in een krant kunnen staan. Beschrijf kort wat voor nieuws er in die katernen staat.

1. Voorpagina: het belangrijkste nieuws
2. Binnenlands nieuws: belangrijk nieuws uit het binnenland (Nederland)
3. Buitenlands nieuws: belangrijk nieuws uit het buitenland
4. Economie: nieuws over de economie (bijvoorbeeld financieel nieuws)
5. Kunst: alles over kunst en cultuur
6. Opinie (in de Volkskrant: *Forum*): meningen en ingezonden brieven van lezers

7. Hoe verspreidde men berichten voordat er kranten waren?

Door mondelinge overlevering in koffiehuizen in haven- en handelssteden of bijvoorbeeld door brieven die kooplieden en diplomaten aan hun superieuren schreven.

8. Uit welke tijd heeft men overblijfselen gevonden van de eerste krant en hoe zagen die kranten eruit?

De Romeinse tijd.

Dat waren met gips bestreken borden, die op belangrijke plaatsen in Rome werden opgehangen: de *acta diurna*.

9. Uit welke tijd en uit welk land stamt de oudste krant op papier ter wereld?

De oudste krant ter wereld stamt uit 1609. Het was een Duitse, naamloze, maar regelmatig verschijnende uitgave, waarin de nadruk op het nieuws lag.

10. Schijf een aantal dagbladen op.

Betaalde ochtendbladen: De Telegraaf, de Volkskrant, Algemeen Dagblad, Trouw, Nederlands Dagblad en nrc-next (verschijnt alleen op weekdagen).

Landelijke avondbladen: Het Parool, NRC Handelsblad en het Reformatorisch Dagblad.

Landelijke gratis kranten: Metro, Spits en De Pers.

(DAG is een internetkrant geworden.)